BVS
Digitally signed by BVS
DN: cn=BVS gn=BVS c=Romania l=RO
o=Biblioteca Virtuală de Sociologie
ou=Institutul de Cercetare a Calităţii Vieţii
e=contact@bibliotecadesociologie.ro
Reason: Digitized by BVS
Location: www.bibliotecadesociologie.ro
Date: 2019-12-07 11:55+02:00

de o deosebită însemnătate, a partidului nostru, a secretarului general, la teoria şi practica socialismului în epoca revoluţiei ştiinţifice şi tehnice contemporane, o reafirmare novatoare şi realistă a ideologiei noastre revoluţionare, cu mari implicaţii pozitive în viaţa omului şi a societăţii, în avîntul multilateral al patriei noastre.

Sîntem conştienţi de faptul că, în lumina Raportului, a noilor programe şi directive, cercetarea fundamentală multidisciplinară în ştiinţele economice şi social-politice, elaborarea noilor direcţii ale dezvoltării ridică probleme care implică noi dezbateri şi planuri de muncă adecvate, în viitorul cel mai apropiat, făcînd astfel ca ştiinţa — ca *reflectare informaţională a realităţii* — să contribuie, împreună cu filozofia, la afirmarea materialităţii lumii şi să prevadă, împreună cu ştiinţele economice şi social-politice, fenomenele complexe pe care societatea le are de înfruntat pe multiple planuri în împrejurările istorice actuale şi ale viitorului previzibil, în vederea folosirii, cu cel mai înalt randament în diviziunea internaţională a muncii, a potenţialului material şi uman al ţării, pentru prosperitatea şi progresul societăţii româneşti în pas cu cele mai noi cuceriri ale civilizaţiei în pragul secolului XXI.

Avem, în atingerea acestui ţel, o rezervă extrem de valoroasă de cadre ştiinţifice şi de tineret şi beneficiem de o conducere competentă a politicii culturale, asigurată de P.C.R., de preşedintele Nicolae Ceauşescu, faţă de care ne-am luat angajamentul solemn de a ne perfecţiona activitatea, spre a corespunde noilor sarcini ce ne revin în cincinalul următor.

CREŞTEREA ROLULUI CONDUCĂTOR AL PARTIDULUI, DEZVOLTAREA DEMOCRAŢIEI SOCIALISTE ŞI AUTOCONDUCERII MUNCITOREŞTI — PROBLEME PRIORITARE ALE CERCETĂRII POLITICE ŞI JURIDICE ROMÂNEŞTI CONTEMPORANE

Ioan Ceterchi

Valter Roman

În procesul edificării societăţii socialiste multilateral dezvoltate, creşterea rolului conducător al partidului, ca forţă politică conducătoare şi unic partid de guvernămînt, se armonizează dialectic cu amplificarea rolului statului şi adîncirea continuă a democraţiei socialiste, pe baza participării mereu mai ample şi active a oamenilor muncii la procesul decizional.

Consacrarea Partidului Comunist Român ca forţă politică conducătoare în societatea noastră socialistă, aşa cum se subliniază în Programul partidului, este consecinţa firească a dezvoltării istorice, Partidul Comunist dovedind prin întreaga sa activitate că s-a identificat cu cele mai adînci

aspirații ale oamenilor muncii, cu interesele fundamentale ale națiunii noastre[1].

În perioada deosebit de fertilă de după Congresul al IX-lea al partidului, în care societatea românească a înregistrat cele mai remarcabile succese în toate sectoarele vieții social-economice, politice, tehnico-științifice, rolul conducător al partidului s-a afirmat tot mai puternic, ca o chezășie a tuturor realizărilor dobîndite de oamenii muncii.

Creșterea rolului conducător al partidului, ca o legitate a sistemului politic din țara noastră, este demonstrată atît de perfecționarea formelor organizatorice și a structurilor care îngăduie afirmarea plenară a valențelor democrației socialiste, cît și de numeroasele inițiative ale partidului care au îmbogățit considerabil cu noi trăsături, originale, conținutul politicii interne și externe a României socialiste. Creșterea rolului conducător al partidului este intim legată de stimularea activității politice a întregului popor, de îmbunătățirea și diversificarea cadrului organizatoric de participare a tuturor oamenilor muncii la opera de guvernare democratică a statului și societății.

În acest sens, Conferința Națională a partidului din 1977, ca și plenarele Comitetului Central din ultimii ani au adoptat, din inițiativa și sub directa îndrumare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o serie de măsuri menite să perfecționeze formele și metodele de conducere a vieții sociale și să intensifice participarea maselor la acest proces. Astfel sînt de remarcat măsurile luate pentru îmbunătățirea organizării conducerii și planificării economiei naționale și a celorlalte activități sociale, instituționalizarea forumurilor naționale prin organizarea congreselor naționale ale oamenilor muncii în industrie, construcții și transporturi, în agricultură, precum și în alte domenii, perfecționarea organizării și a modului de lucru al adunărilor generale și al consiliilor oamenilor muncii din unitățile socialiste, afirmarea nestingherită și îmbogățirea conținutului drepturilor și libertăților cetățenești. În mod deosebit, se cuvine a fi subliniate măsurile aprobate de Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978 cu privire la adoptarea noului mecanism economico-financiar, pe baza înfăptuirii autoconducerii muncitorești, a autogestiunii economice și a autofinanțării unităților.

În concepția românească, organele autoconducerii oamenilor muncii fac parte din sistemul democrației socialiste, din sistemul politic al societății noastre, activitatea lor se îmbină organic cu aceea a celorlalte părți constitutive ale acestui sistem. În acest mod se realizează o fuziune între activitatea organelor de autoconducere și cea a organelor de partid, de stat și obștești, toate conlucrînd la înfăptuirea, în sensul cel mai larg, a puterii suverane a poporului. Autoconducerea, a cărei pondere se află în continuă creștere, își pune amprenta pe întregul nostru sistem politic, în cadrul căruia se afirmă în modalități specifice rolul Partidului Comunist Român, ca forță conducătoare, al statului socialist, al organizațiilor de masă și obștești și al colectivelor de oameni ai muncii, într-o deplină unitate.

---

[1] *Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism*, București, Edit. politică, 1975, p. 112.

Experiența României invalidează afirmațiile potrivit cărora democrația este incompatibilă cu existența unui partid unic. Rolul partidului este exercitat în condițiile participării efective a maselor largi de oameni ai muncii la conducerea treburilor publice, ale unui dialog permanent cu acestea, ca o expresie semnificativă a trăiniciei orînduirii noastre socialiste, a unității dintre partid și popor. Propunerile formulate de secretarul general al partidului și aprobate de Consiliul Național al F.D.U.S. cu privire la creșterea rolului Frontului Democrației și Unității Socialiste în viața social-politică a României și îmbunătățirea organizării sale, prin crearea organizațiilor proprii, atît în profil teritorial, cît și în întreprinderi și unități social-culturale, vor ridica pe o nouă treaptă democratismul sistemului nostru politic, asigurînd intensificarea participării celor mai largi mase de oameni ai muncii, membri și nemembri de partid, fără deosebire de naționalitate, a întregului popor, sub conducerea partidului, la făurirea conștientă a propriului său viitor comunist.

Adîncirea democratismului conducerii societății și statului nostru socialist este demonstrată și de creșterea rolului dreptului în reglementarea relațiilor sociale, de afirmarea neabătută a principiilor legalității, eticii și echității socialiste în întreaga activitate de stat și socială. Hotărîrea Conferinței Naționale a Partidului din decembrie 1977 cu privire la creșterea rolului unităților socialiste, al organizațiilor obștești, al maselor populare în respectarea legalității, la reeducarea prin muncă a persoanelor care comit abateri de la normele de conviețuire socială și legile țării reprezintă un moment crucial pentru dezvoltarea dreptului românesc contemporan pe baza principiilor socialiste de justiție și dreptate socială.

Evocările succinte privitoare la dezvoltarea sistemului politic al țării noastre demonstrează, încă o dată, concepția fundamentală a partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la unitatea organică, indisolubilă dintre socialism și democrație.

O nouă dovadă a acestei unități a fost activitatea de pregătire a celui de-al XII-lea Congres al partidului, eveniment politic de importanță majoră, ale cărui lucrări s-au desfășurat în luna noiembrie 1979. Aprobarea unanimă și entuziastă a propunerii ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales în înalta funcție de secretar general al partidului, dezbaterea însuflețitoare de către întregul partid și popor a proiectelor de documente publicate sînt mărturii grăitoare ale aplicării consecvente a principiului participării largi și active a maselor la adoptarea tuturor hotărîrilor care privesc prezentul și viitorul țării.

Între factorii chemați să sprijine activitatea partidului de perfecționare a organizării și conducerii sociale, un loc însemnat revine cercetării științifice. „Cercetarea în domeniul științelor sociale, economice — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să-și propună, în raport cu schimbările și cu transformările care au loc în domeniul forțelor de producție și relațiilor sociale, cu noile descoperiri științifice, să conceapă și să prevadă noi direcții de dezvoltare a societății. Numai așa știința va putea deveni o forță materială, un factor important în transformarea conștientă a societății ... În domeniul științelor sociale, dacă vrem să fim într-adevăr revo-

luționari și să contribuim la dezvoltarea societății, trebuie să aducem o contribuție creatoare la dezvoltarea gîndirii și practicii socialismului"[2].

În contextul realizărilor meritorii ale cercetării științifice înregistrate în domeniul științelor sociale, relevăm cîteva din rezultatele obținute în activitatea de cercetare din sectoarele științelor politice și juridice, care se desfășoară în institutele și centrele de cercetare, în facultăți și catedre de sub coordonarea Academiei de Științe Sociale și Politice.

Cercetările în domeniul științelor politice și juridice și-au propus, în lumina documentelor Partidului Comunist Român, a tezelor teoretice și orientărilor de perspectivă de înaltă valoare științifică cuprinse în lucrările secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să studieze, cu prioritate, fenomenele actuale ale evoluției vieții politice românești, să pună în lumină rolul factorului politic și juridic în procesul desăvîrșirii societății socialiste multilateral dezvoltate, întăririi continue a unității poporului nostru, înfloririi națiunii socialiste, afirmării democrației socialiste în toate domeniile activității sociale.

Orientarea cercetărilor politologice și juridice a avut în vedere, îndeosebi, studierea acelor forme și metode noi prin care se înfăptuiește astăzi rolul conducător al partidului în societatea noastră, integrarea tot mai puternică a partidului și statului în societate, evoluția funcțiilor statului în condițiile contemporane ale dezvoltării României, adîncirea continuă a democrației socialiste ca un proces legic, atotcuprinzător. Au fost studiate, într-o perspectivă novatoare, fenomenele noi legate de autoconducere și autogestiune, experiența organelor cu dublă natură, de partid și de stat, raportul dintre societate — stat și cetățeni, activitatea organizațiilor obștești, împletirea activității de partid, de stat și obștești, eficiența formelor noi și tot mai variate prin care se exercită astăzi conducerea științifică a societății noastre, orientarea și direcționarea tuturor fenomenelor vieții sociale.

Cercetările în domeniul științelor politice au urmărit, de asemenea, să studieze în mod aprofundat realitățile naționale ale țării noastre, domeniul fundamental de investigație pe care îl reprezintă națiunea română, în condițiile societății socialiste multilateral dezvoltate și în perspectiva înaintării spre comunism, procesul întăririi continue a prieteniei și unității dintre oamenii muncii români și cei aparținînd naționalităților conlocuitoare.

Prezența activă și tot mai dinamică a României socialiste pe plan internațional, contribuțiile teoretice remarcabile ale secretarului general al partidului la studierea fenomenelor vieții internaționale au orientat și stimulat studierea unor fenomene actuale de deosebită importanță ale realităților mondiale. Cercetările au pus în lumină contribuția țării noastre la înfăptuirea democratizării relațiilor internaționale, la definirea conceptului noii ordini economice și politice mondiale. Ele au subliniat valențele

---

[2] Nicolae Ceaușescu, *Cuvîntare la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al dezvoltării economice și sociale a României*, 4—5 iulie 1979, București, Edit. politică, 1979, p. 16.

multiple ale securității europene, importanța dezarmării și implicațiile adînci ale acesteia pentru făurirea unui nou climat internațional, bazat pe respectul drepturilor și intereselor popoarelor, pe participarea egală și activă a tuturor țărilor la viața internațională. Au fost abordate, într-o viziune largă, fenomenele legate de transformările revoluționare ale lumii contemporane, problemele evoluției unor noi țări care au optat pentru calea socialistă de dezvoltare, aspectele legate de afirmarea partidelor comuniste și muncitorești în lumea contemporană, necesitatea făuririi unei noi unități a mișcării comuniste și muncitorești, bazată pe respectul identității proprii, egalității și autonomiei tuturor partidelor. Au fost, totodată, studiate implicațiile numeroase ale revoluției științifico-tehnice asupra fenomenelor contemporane, tendințele globalizării unor procese sociale, ale accentuării interdependențelor pe plan mondial și consecințele acestora asupra relațiilor internaționale.

O preocupare importantă a cercetării în domeniul științelor politice și juridice a constituit-o studierea unor teorii și doctrine contemporane, a sistemului politic și juridic al diferitelor țări. Alături de critica și demascarea unor poziții neștiințifice sau de-a dreptul reacționare, au fost relevate elementele pozitive, orientările democratice, realiste din lucrările unor autori care, deși nu se situează pe poziții materialist-dialectice, au reușit să sesizeze legitățile generale ale dezvoltării sociale în concordanță cu principiile democrației, umanismului și progresului social.

Cercetările întreprinse în domeniul științelor politice s-au finalizat în monografii și culegeri de studii, dintre care menționăm: *Probleme ale dezvoltării orînduirii social-politice din Republica Socialistă România în opera președintelui Nicolae Ceaușescu*; *Progresul istoric și contemporaneitatea*; *Națiune, suveranitate, independență*; *Coordonate ale apărării și afirmării națiunii socialiste române*; *Sistemul politic al R.S. România*; *Probleme ale științei conducerii societății socialiste*; *Patriotismul socialist și solidaritatea internațională*; *Naționalitatea maghiară în România*; *Naționalitatea germană în România*; *Mișcarea de nealiniere*; *Aspecte ale democratizării relațiilor internaționale* și altele.

Cercetarea juridică și-a îndreptat atenția, potrivit directivelor Programului P.C.R., spre problemele perfecționării continue a legislației și principiilor dreptului nostru socialist, pentru a le face să exprime în modul cel mai corespunzător schimbările revoluționare produse în caracterul forțelor și relațiilor de producție, spre elaborarea de norme și principii care să asigure așezarea pe baze tot mai judicioase a raporturilor dintre organizațiile socialiste, dintre acestea și cetățeni, ținînd seama de creșterea rolului dreptului și afirmarea consecventă a principiilor legalității, eticii și echității socialiste în societatea noastră.

Alături de unele cercetări fundamentale din domeniul teoriei și metodologiei statului și dreptului, s-au desfășurat ample cercetări aplicative menite să contribuie la asigurarea eficienței măsurilor legislative de perfecționare a conducerii și organizării vieții economico-sociale. În această ordine de idei, sînt de menționat cercetările privitoare la perfecționarea legis-

laţiei economice şi a reglementării raporturilor de familie, aplicarea principiului conducerii colective în activitatea aparatului de stat şi a unităţilor socialiste, răspunderea organelor colective de conducere, perfecţionarea cadrului juridic al raporturilor de muncă în lumina principiilor autoconducerii muncitoreşti, dezvoltarea raporturilor juridice ale organizaţiilor cooperatiste etc.

O cerinţă importantă a actualei etape de dezvoltare a societăţii noastre este şi perfecţionarea mijloacelor de apărare a valorilor sociale şi găsirea căilor celor mai eficace de combatere şi eradicare a faptelor antisociale. Această preocupare s-a oglindit în studii consacrate unei tematici strîns legate de nevoile practicii organelor de prevenire şi combatere a fenomenului infracţional, în care, în lumina hotărîrilor Conferinţei Naţionale a partidului, s-au analizat posibilităţile şi formele de atragere într-o tot mai largă măsură a maselor la prevenirea şi combaterea activităţilor infracţionale.

Se cuvine semnalat faptul că, în cadrul integrării cercetării cu practica juridică, cercetătorii şi personalul didactic îşi aduc o contribuţie directă şi preţioasă la activitatea de elaborare a noii legislaţii, în primul rînd a codurilor : civil, penal, al familiei, codului general de comerţ exterior ş.a.

Creşterea acţiunilor de cooperare economică şi tehnico-ştiinţifică, intensificarea schimburilor comerciale au determinat abordarea problemelor juridice legate de constituirea şi creşterea eficienţei societăţilor mixte, transferul de tehnologie, exploatarea resurselor marine, dezvoltarea transporturilor aeriene internaţionale etc.

Politica internaţională activă a ţării noastre, de colaborare cu toate statele şi de instaurare a unor relaţii noi de egalitate şi respect între naţiuni, de pace şi prietenie între popoare, a deschis largi perspective cercetării în domeniul dreptului internaţional. În această sferă de preocupăr s-au situat studiile privind problemele securităţii europene şi rolul instrumentelor juridice în acest domeniu, ale întăririi rolului O.N.U. în viaţa internaţională şi, în special, analiza variatelor aspecte privind căile şi metodele prin care statele mici şi mijlocii pot influenţa activitatea, structura şi mecanismul de adoptare a hotărîrilor organizaţiilor internaţionale.

Se cuvine să menţionăm, de asemenea, că în acţiunea amplă de pregătire a tratatelor de istorie în diferite ramuri ale ştiinţelor sociale s-a început elaborarea şi tipărirea primului volum din *Tratatul de istorie a dreptului românesc*, cea dintîi lucrare de analiză amplă, unitară şi completă, în lumina concepţiei materialist-dialectice şi istorice, a evoluţiei dreptului românesc din cele mai vechi timpuri pînă în prezent.

Directivele dezbătute şi adoptate de cel de-al XII-lea Congres al partidului reprezintă, prin ele însele, documente de excepţională valoare teoretică — un exemplu de abordare şi analiză creatoare, profund ştiinţifică, a realităţilor de azi şi ale perspectivei dezvoltării viitoare a României. Traducerea lor în viaţă va asigura înfăptuirea în continuare a Programului de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi de înaintare a României spre comunism.

Potrivit Programului-directivă de cercetare științifică, sarcini deosebit de însemnate revin științelor politice și juridice întrucît, după cum se subliniază dealtfel în toate documentele adoptate la congres, întreaga dezvoltare economico-socială a țării este indisolubil legată de creșterea rolului conducător al partidului și de perfecționarea continuă a conducerii societății, de adîncirea democrației socialiste, de crearea celor mai favorabile condiții pentru afirmarea autoconducerii muncitorești, pentru participarea largă și activă a maselor la adoptarea tuturor deciziilor. Perfecționarea și funcționarea în cele mai bune condiții a instituțiilor democratice create în toate componentele organismului nostru social implică și necesită aportul susținut al cercetării științifice. Sînt sarcini de mare răspundere, care cer eforturi creatoare din partea tuturor cercetătorilor și cadrelor didactice ce desfășoară activitate științifică în aceste domenii și care vor trebui să fie onorate cu devotament și înaltă competență.

CONTRIBUȚIA CERCETĂRII ECONOMICE LA APROFUNDAREA CUNOAȘTERII LEGITĂȚILOR DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE

Nicolae N. Constantinescu

Tudorel Postolache

Cum era și firesc, cercetarea științifică românească pe tărîm economic a anilor '70 s-a desfășurat sub semnul marilor exigențe puse în fața ei de către dezvoltarea economică și socială a țării. Marcată de Congresele X și XI ale Partidului Comunist Român și de Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, adevărat tratat teoretic și aplicativ de materialism dialectic și istoric creator, gîndirea economică românească s-a afirmat cu putere pe plan național și internațional prin istoricele documente elaborate de partid și opera de largă respirație a președintelui Nicolae Ceaușescu. În intervalul care s-a scurs au fost elaborate astfel de teorii închegate ca cea a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism, a noii ordini economice internaționale, a învingerii stării de subdezvoltare economică etc. De o mare valoare cognitivă și aplicativă sînt cele 8 volume de culegeri tematice din gîndirea economică a secretarului general al partidului apărute în ultimul an. Marile merite ale secretarului general în opera de creație economică au fost sintetizate în lucrarea colectivă intitulată *Economia României socialiste în opera președintelui Nicolae Ceaușescu.*

Strategia cercetării economice în acești ani a pornit de la sarcina indicată de partid potrivit căreia *științele economice și sociale trebuie să acționeze într-o măsură mult mai mare pentru studierea, cunoaștere a și înțele-*